

„Być kimś” Michała Toczka

Jak się żyje w mieszkaniu po Wałęsie

Pudła jeszcze nierozpakowane, a do drzwi już puka sąsiadka. Zagląda, jakby nie była tu pierwszy raz. – Stół stał dokładnie w tym miejscu, jak ten stoi – pokazuje. – I siedzieli gośćmi, i rozmowy, i ustalenia – wspomina. Nowi właściciele są zdezorientowali. Nie mieli pojęcia, że kupili mieszkanie po Lechu Wałęsie.

Piotr Guszowski

W mojej rodzinie krążyła anegdota. Ojciec opowiadał, że jego znajomy wprowadził się do mieszkania, które w latach 80. zajmowała rodzina Wałęsów. Dostali przydział w spółdzielczym bloku z wielkiej płyty przy ul. Pilotów na gdańskiej Zaspie – mówi Michał Tózek z Trójmiasta, reżyser filmu „Być kimś”.

Opowiada: – Pod tym adresem funkcjonowało biuro „Solidarności”, ale przez mieszkanie Wałęsów oprócz działaczy opozycji przewinęły się światowe sławy, takie jak Elton John czy prezydent George Bush, który wpadł na śniadanie. Pojawili się i wielu fotoreporterów, dlatego znamy te momenty i wnętrza ze zdjęć. Intymne sceny z codziennego życia Lecha i Danuty też. Choćby w obiektywie Chrisa Niedenthala.

Michał Tózek jest absolwentem Szkoły Filmowej w Łodzi. „Być kimś” to jego film dyplomowy.

MIESZKANIE Z HISTORIĄ

Cała sytuacja zostaje w filmie potraktowana z przymrużeniem oka. Już pierwszej nocy po przeprowadzce Sylwia (Jowita Bud-

nik) zasugeruje mężowi, żeby wykorzystać szansę i przyjmować wycieczki. Będzie z czego spłacić kredyt. – Wałęsa też jest elektrykiem, a zobacz, ile dokonał – podkreśla.

W odpowiedzi Wiktor (Sebastian Stankiewicz) burknie, że co z niego za elektryk, skoro ma tak „spieprzoną instalację”. Do pomysłu żony, żeby zamienić dom w atrakcję turystyczną, podchodzi sceptycznie. W końcu się zgodzi. Zgoli brodę, pozostawiając charakterystyczny wąs, do kłapy marynarki przypnie Matkę Boską. Z czasem sytuacja zaczyna go jednak przytłaczać. Tylko jak tu teraz uciec od Wałęsy, skoro „wielki Polak” zagląda przez okno z muralu na sąsiednim bloku?

– Zacząłem się zastanawiać, jak się może czuć szary człowiek skonfrontowany z ciężarem legendy, z oczekiwaniami. No i co to w ogóle znaczy być bohaterem? Skromny elektryk nagle dotyka historii, która pisała się w tych ścianach – opowiada Michał Tózek.

CZŁOWIEK Z MITU

Tózek zdążył przywyknąć już do pytania, po której stronie opowiada się swoim filmem: „za” Wałęsą czy „przeciwko” niemu. – To nie tak, zupełnie nie o to mi chodziło – tłumaczy. – Odwołujemy się do mitu, jakim obrosła ta postać, i jego funkcjonowania w naszej świadomości. Szczególnie w świadomości młodych ludzi, którzy „Solidarność” znają wyłącznie z opowieści. Czy zdają sobie sprawę, co jej zawdzięczają? – zastanawia się reżyser.

– Urodziłem się w 1996 r. Gdybym nie interesował się historią, pewnie patrzyłbym na Lecha Wa-

• W rolę Wiktora, który za namową żony zmienia mieszkanie w atrakcję turystyczną, wcielił się Sebastian Stankiewicz (z lewej). Z prawej Jowita Budnik i Michał Tózek

łęsę przez pryzmat jego obecności w social mediach. Podobnie z Jerzym Urbanem, którego bez kontekstu przeszłości łatwo było w ostatnich latach sprowadzić do śmiesznego starszego pana z odstającymi uszami z memów i komentarzy na profilu „Tygodnika NIE” – mówi Tózek. – Pomimo zasług Wałęsa dla części ludzi pozostaje pociesznym emerytem z wąsem, kojarzą go ze zdjęć na basenie albo w wannie. Janusz

Głowacki w książce „Przyszłem, czyli jak pisałem scenariusz o Lechu Wałęsie dla Andrzeja Wajdy” nazwał go „pomnikiem, który niestety wciąż gada”. Oczywiście nadal ma swoich wyznawców, którzy żyją wyobrażeniem zbudowanym na przeszłości.

I STATYSTA, I BOHATER

Michał Tózek ma w ostatnich tygodniach świetną passę: zdobył Złotego Lajkonika na Krakowskim Festiwalu Filmowym, gdzie „Być kimś” pokazano pod koniec maja, nagrodę dla najlepszej krótkometrażowej fabuły na festiwalu Młodzi i Film w Koszalinie oraz Złote Grono na Lubuskim Lecie Filmowym w Łagowie. A przecież wciąż jeździ po świecie z poprzednim filmem.

Jego „Martwe małżeństwo” właśnie nagrodzono na Palm Springs Shortfest. To opowieść o zawodowym statystce, który żyje z grania zwłok. Jeśli chodzi o ofiary wypadków, wojen czy po-

Zacząłem się zastanawiać, jak się może czuć szary człowiek skonfrontowany z ciężarem legendy, z oczekiwaniami. No i co to w ogóle znaczy być bohaterem?

MICHAŁ TOCZEK

żarów – nie ma sobie równych. Czy dlatego, że jest emocjonalnie martwy? Na planie filmu historycznego położy obok niego kołbę. Jest nowa w zawodzie. Coś ją uwiera, nie może wytrzymać bez ruchu, trzeba powtarzać ujęcie. Przewrotny punkt wyjścia do historii miłosnej.

W głównej roli w „Martwym małżeństwie” wystąpił Sebastian Stankiewicz, którego Tózek ponownie zaprosił do współpracy przy „Być kimś”. – Świetnie się dogadywaliśmy na planie, mamy podobne spojrzenie na kino – mówi reżyser. – Warunki fizyczne, ale też rodzaj energii, jaką w sobie ma pod warstwą komizmu, pozwalają Sebastianowi wcielić się w przeciętnego człowieka, jedermann. Przypomina mi Jerzego Stuhra z filmów Krzysztofa Kieślowskiego. „Wygłąda jak typowy Polak” – stwierdził kolega z Izraela, kiedy pokazałem mu kadr z „Być kimś”. O ten efekt, mieszkankę stereotypu i zwyczajności, właśnie chodziło – dodaje Tózek. – Zbliżamy się do karykatury, w którą może zamienić się każdy mit.

Pozostaje jeszcze jedna kwestia: czy Lech Wałęsa wie, że powstał taki film? – Uznałem, że wypada się z panem prezydentem skontaktować. Podobno przeczytał nawet scenariusz. Kontakt z jego biurem z czasem się jednak urwał. Obawiano się chyba, że oczekujemy wsparcia finansowego przy produkcji. Tymczasem ja chciałem tylko uniknąć problemów i mieć pewność, że nikt nas nie pozwie.

W najbliższych tygodniach „Być kimś” będzie można zobaczyć na festiwalach: Kameralne Lato w Radomiu (2-8 lipca), Lato w Muzami w Nowogardzie (13-16 lipca) i Nowe Horyzonty we Wrocławiu (20-30 lipca). ●

OGŁOSZENIE

O KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH W RAMACH STRATEGICZNEJ OCENY

ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Działając na podstawie art. 39 ust. 1, w związku z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094, ze zm.),

MINISTER INFRASTRUKTURY

informuje o przekazaniu do konsultacji społecznych projektu Polityki rozwoju lotnictwa cywilnego w Polsce do 2030 r. (z perspektywą do 2040 r.) w ramach Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

Wszyscy zainteresowani, w dniach od 8 lipca 2023 roku do 7 sierpnia 2023 roku mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy w szczególności z projektem **Polityki rozwoju lotnictwa cywilnego w Polsce do 2030 r. (z perspektywą do 2040 r.)** wraz z projektem prognozy oddziaływania na środowisko dla ww. dokumentu.

Dokumentacja sprawy jest wyłożona do wglądu w godzinach od 9:00 – 15:00 w Ministerstwie Infrastruktury w budynku przy ul. Chałubińskiego 4/6 w Warszawie (Wejście B – rotunda Ministerstwa Infrastruktury) oraz dostępna jest na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury w zakładce Programy i projekty (ścieżka dostępu: www.gov.pl/web/infrastruktura → Co robimy → Programy i projekty → Programy lotnicze → Polityka rozwoju lotnictwa cywilnego w Polsce do 2030 r. (z perspektywą do 2040 r.))

Wszyscy zainteresowani mogą składać uwagi i wnioski w dniach od 8 lipca 2023 roku do 7 sierpnia 2023 roku:

- przesyłając drogą pocztową lub kurierem na adres Departamentu Lotnictwa, Ministerstwo Infrastruktury, ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa, bądź składając osobiście w siedzibie Ministerstwa Infrastruktury (Kancelaria Główna),
- za pośrednictwem ankiety on-line umieszczonej na stronie internetowej: <https://forms.office.com/e/UxSRuNQVkc>
- przesyłając pocztą elektroniczną na adres e-mail: konsultacje_prcc@multiconsult.com.pl,
- ustnie do protokołu w godzinach od 9:00 – 15:00 w siedzibie Ministerstwa Infrastruktury przy ul. Chałubińskiego 4/6 w Warszawie (zachęcamy do wcześniejszego kontaktu z odpowiednim wyprzedzeniem, w celu zaplanowania Państwa wizyty w siedzibie Ministerstwa, w celu złożenia uwag ustnie, pod numerem telefonu 22 630 13 39).

Zachęcamy do składania uwag i wniosków za pomocą formularza zamieszczonego na wskazanej wyżej stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Minister Infrastruktury.

LECZENIE I REHABILITACJA

POBYTY: Zdrowy Kręgosłup, Neurologiczny, Dla Aktywnych, Biodra, Kolana, Bark, Antystresowy, Kardiologiczny z diagnostyką.

Szwedzki stół, 15 albo 20 zabiegów na 7 dni pobytu

- Wstęp na basen z atrakcjami do 90 minut dziennie
- Diagnostyka fizjoterapeutyczna i laboratoryjna*
- Specjalistyczne konsultacje lekarskie*

*możliwa dopłata

Pobyty w terminach: 09.07 – 24.09.2023r.

tel. 54 416 70 00 www.podtezniami.pl

Klinika Uzdrowiskowa „Pod Tężniami” im. Jana Pawła II, ul. Warzelniana 7, 87-720 Ciechocinek